

UČINKOVITOST UPOŠTEVANJA PODNEBNIH SPREMEMB V OBČINSKIH NAČRTIH IN CELOVITI PRESOJI VPLIVOV NA OKOLJE

---

mag. Vesna Kolar Planinšič, Sekretarka, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
Izr. prof. dr. Alma Zavodnik Lamovšek, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in
geodezijo

Raziskava je izvedena v okviru doktorskega študija Varstva okolja.

Problem

Slabo odporni ali neodporni plani in projekti na podnebne spremembe

Velika družbena škoda

Cilj

Raziskati do kakšne mere so bile upoštevane podnebne spremembe pri celoviti presoji vplivov na okolje za OPN na najučinkovitejših primerih CPVO v Sloveniji in drugje v Evropi

Raziskovalno vprašanje

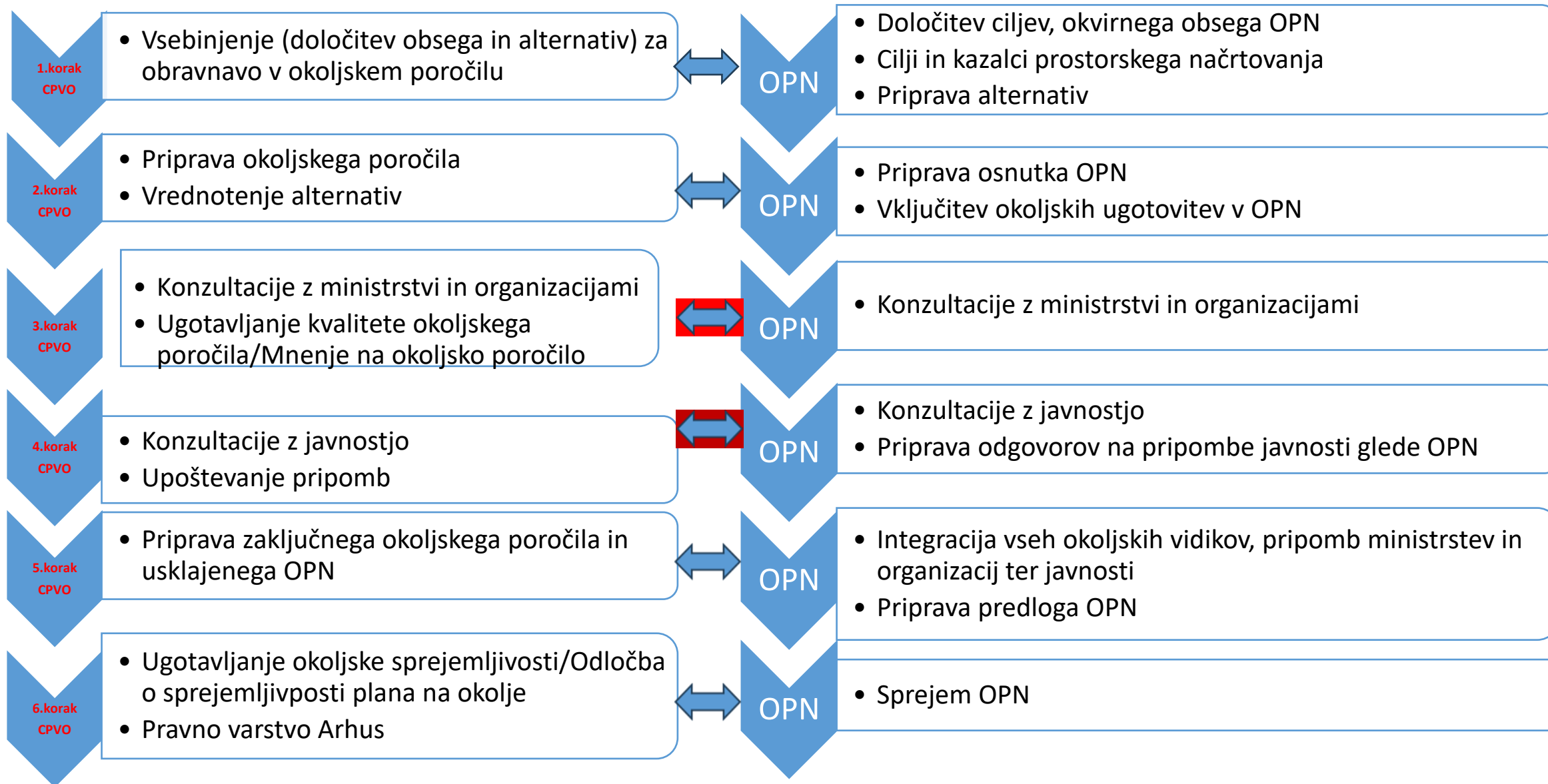
1. Kako učinkovite so bile celovite presoje vplivov na okolje (CPVO) v občinskih prostorskih načrtih (OPN) glede upoštevanja podnebnih sprememb ?
2. Kakšna je učinkovitost upoštevanja podnebnih sprememb v primerjavi z drugimi okoljskimi vsebinami?
3. Kako dobro poznajo strokovnjaki podnebno potrjevanje (climate proofing) in kako dobro načelo neškodljivosti „no harm effect“ ?

Potek raziskave : 2020-2024

2.člen ZUreP

SEA EU Direktiva – 77.člen ZVO-2

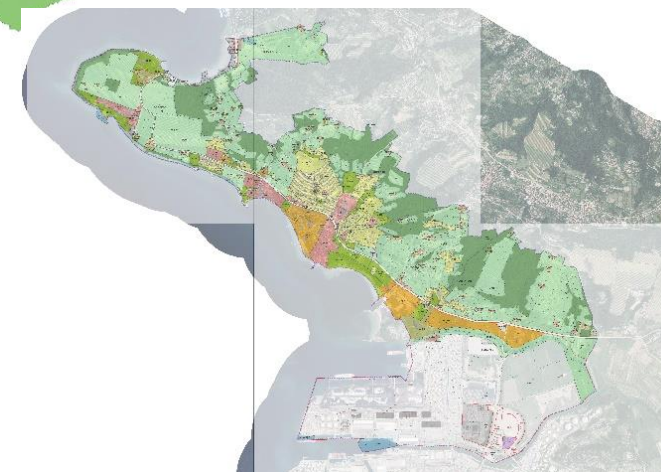
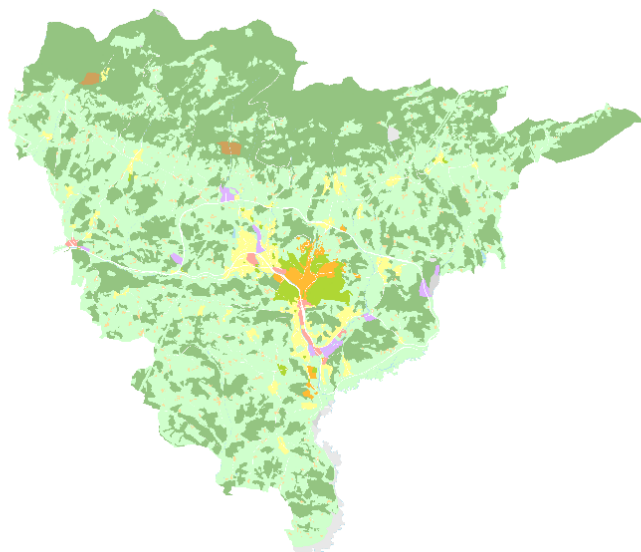
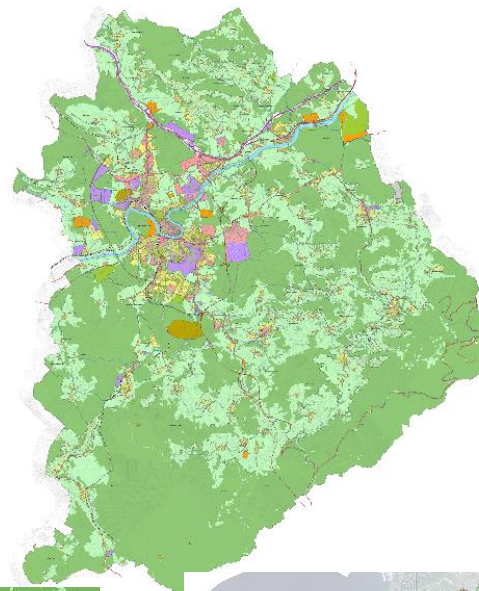
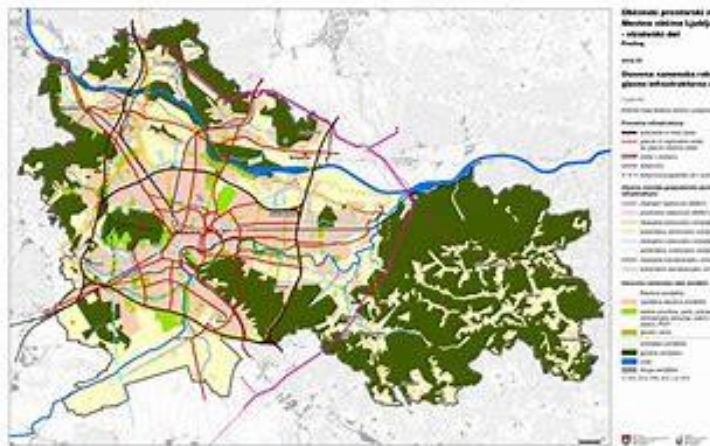

Metoda raziskave

1. Merila dobre prakse celovite presoje vplivov na okolje za občinske prostorske načrte
2. Izbor primerov dobre prakse iz Slovenija in EU držav
3. Razvoj meril učinkovitosti celovite presoje
4. Podrobnejša merila vsebinske učinkovitosti
5. Vrednotenje meril učinkovitosti
  - 5.1 Raziskava primerov (občinski prostorski načrti in okoljsko poročilo)
  - 5.2 Ankete
  - 5.3 Poglobljeni intervjuji
6. Zaključki

Izbor in analiza 5 primerov slovenskih občinskih prostorskih načrtov in okoljskih poročil v različnih bioklimatskih regijah: Ljubljana, Novo mesto, Rogaška Slatina, Bohinj, Ankaran

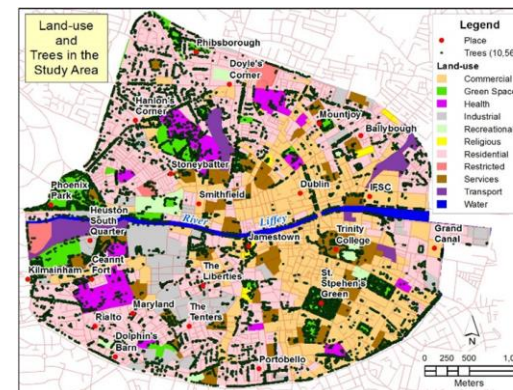
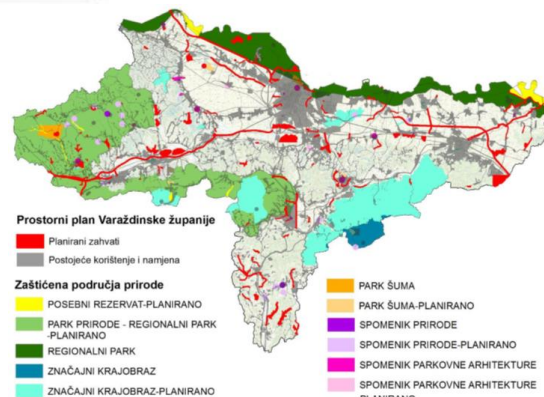
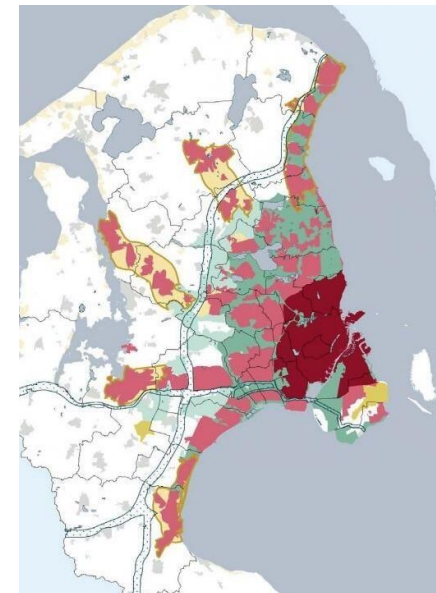
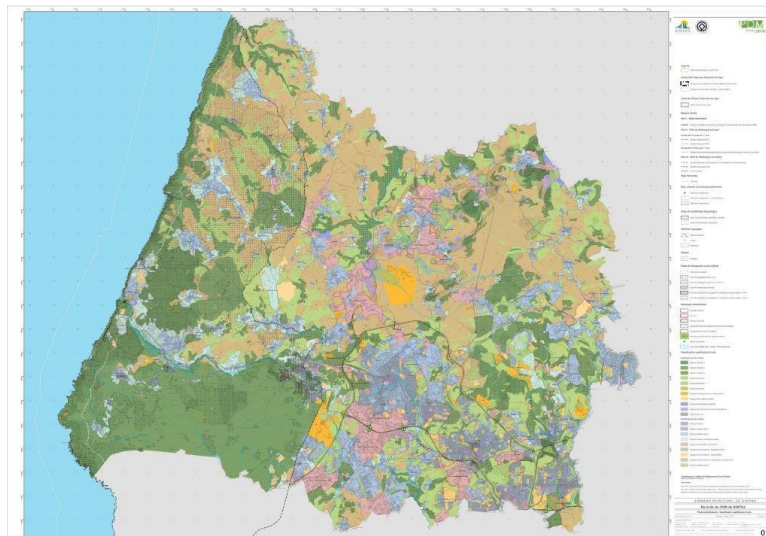

Raziskovalni primeri so bili izbrani iz različnih podnebnih regij:

- submediteransko podnebje na primeru Ankaran,
- vlažno podnebje hribovitega območja in alpsko podnebje na primeru Bohinja,
- zmerno podnebje hribovitega območja na primeru Rogaške Slatine,
- subcelinsko podnebje na primeru Ljubljane in Novega mesta,
- blago celinsko na primeru Gradca,
- celinsko na primeru Varaždina,
- vroče podnebje na primeru Sintre,
- oceansko baltsko podnebje na primeru Kopenhagna in
- morsko zmerno podnebje na primeru Dublina.

Izbor in analiza 5 primerov EU občinskih prostorskih načrtov (Land use plans) v raznolikih bioklimatskih regijah: Graz, Varaždin, Sintra, Kobenhavn, Dublin

I.	SISTEMSKI INDIKATORJI VSEBINSKE UČINKOVITOSTI – PODNEBNE SPREMEMBE
1	Zakonodajna osnova, navodila
3	Ozelenjen plan- podnebne spremembe so vključene/ Plan je odporen na podnebne spremembe
4	Odgovori na vsa vprašanja glede blaženja podnebnih sprememb
II.	PROCESNA UČINKOVITOST – PODNEBNE SPREMEMBE
6	Alternative – izbrana alternativa podnebno bolj odpornega plana
7	Upoštevani mednarodni podnebni cilji
8	Opredeljena pomembna območja za blaženje podnebnih sprememb
9	Podnebne spremembe so vključene v vsebinjenje, izvedena je vsebinska razprava z deležniki
10	Uporabljeni modeli napovedi podnebnih sprememb
11	Ssekundarni, kumulativni in sinergijski vplivi
12	Okoljsko poročilo- vsebuje poglavje o podnebnih spremembah
13	Izveden neodvisni pregled okoljskega poročila
14	Omilitveni ukrepi
15	Dodani ukrepi za preprečevanje in zmanjšanje vplivov- blažilni ukrepi za podnebno odpornost
III.	UPOŠTAVANJE MNENJ – PODNEBNE SPREMEMBE
16	Konzultacije s pristojnim ministrstvom za podnebne spremembe
17	Vključitev javnosti

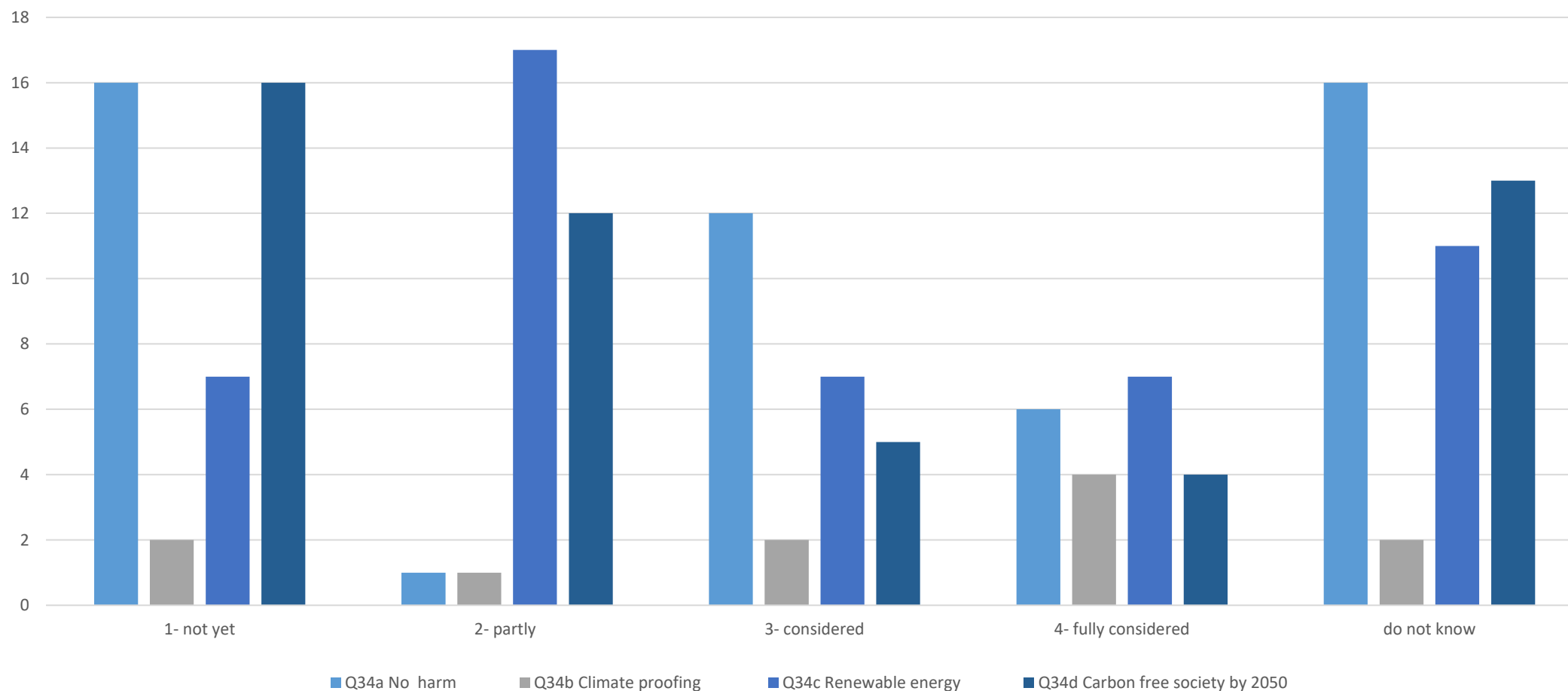

Ukrepi za prilagajanje

- razširitev zelenih površin in odprtih mestnih prostorov
- ohranitev večjih obstoječih zelenih sistemov in njihova nadgradnja
- povečanje zasaditev manjših zelenih površin
- izboljšanje sistemov za odvajanje deževnice
- razširitev poplavljenih območij, poglobitve, nova mokrišča
- oblikovanje suhih zadrževalnikov ali drugih območij za upravljanje z vodo
- erozijske površine v travnati rabi
- ohranjeni gozdovi in na novo vzpostavljeni travniki/mokrišča
- uporaba morskih območij
- odmik poselitve od morja

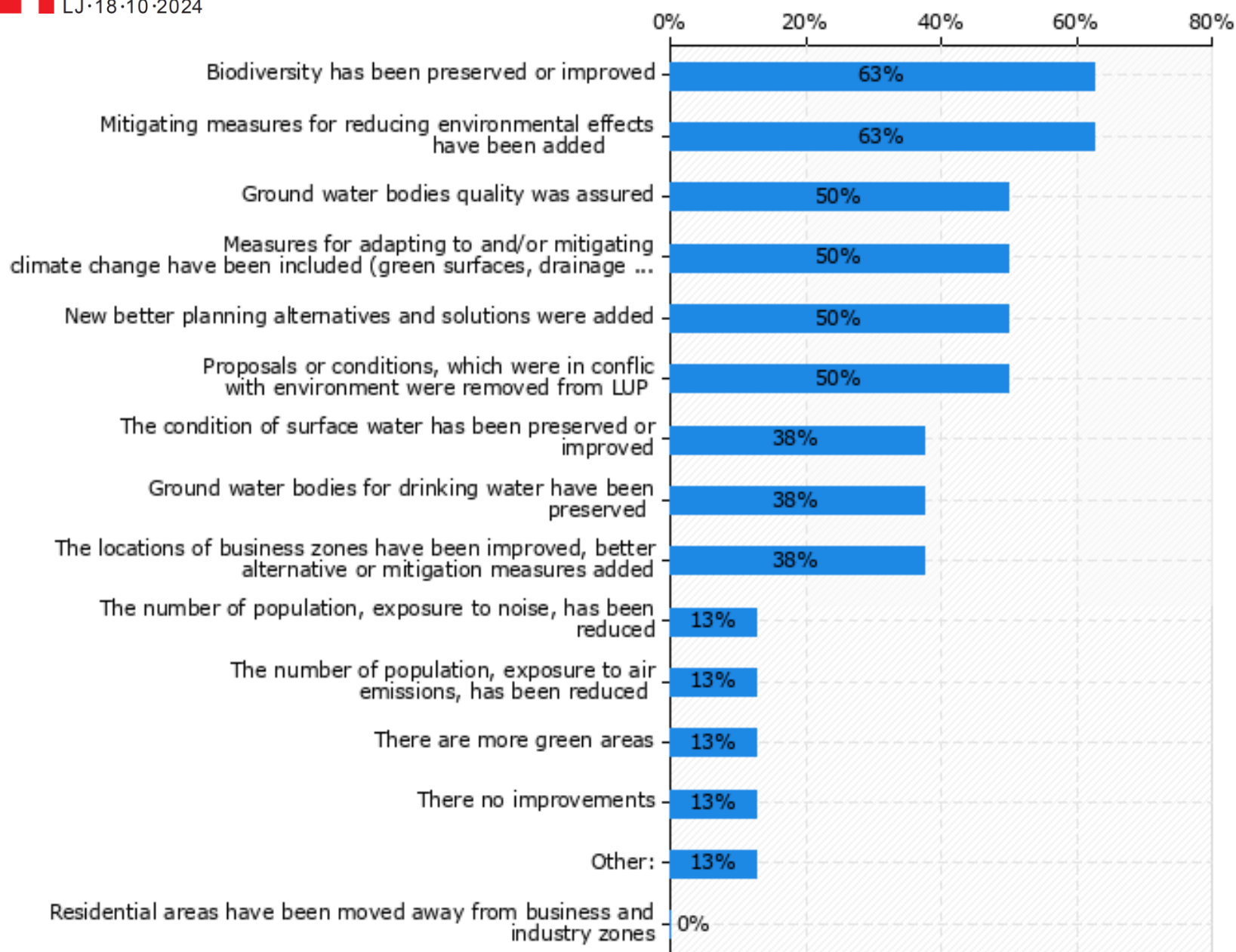

Integracija ključnih principov zelenega prehoda v OPN in CPVO: neškodljiv vpliv, podnebna ustreznost, obnovljivi viri energije, nizkoogljična družba do 2050

URAVNOTEŽEN PROSTORSKI RAZVOJ V DOBI PODNEBNIH SPREMENB

Stopnja integracije CPVO

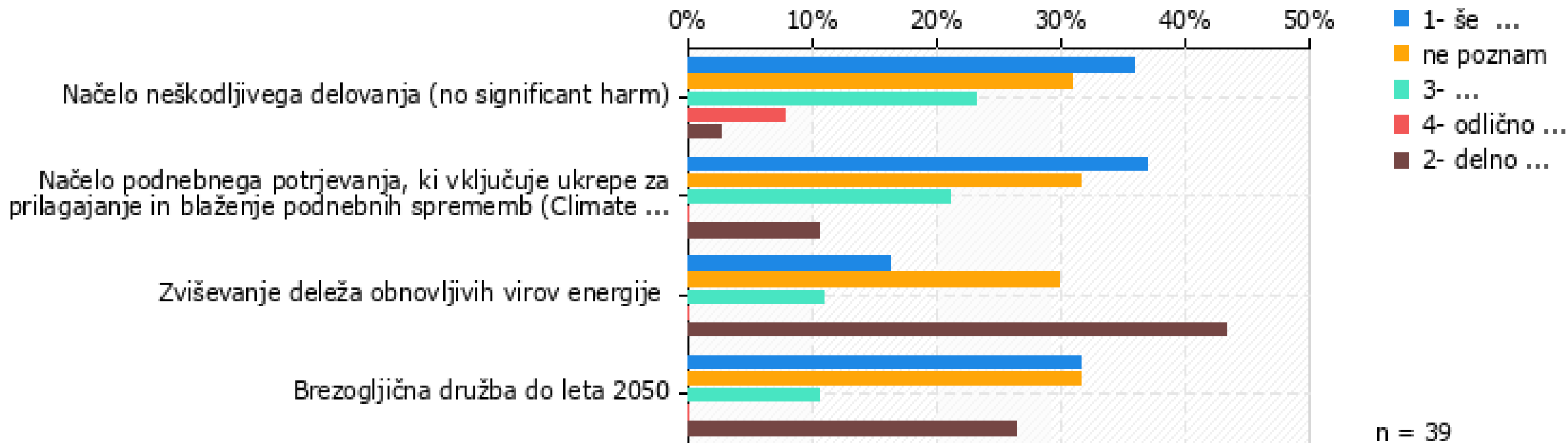

Well integrated Partly integrated
Not integrated Could not decide

n = 8

URAVNOTEŽEN PROSTORSKI RAZVOJ V DOBI PODNEBNIH SPREMEMB

Vključenosti taksonomskih zahtev EU, pri čemer je v vzorčnih slovenskih primerih od štirih pogojev dobro vključen le princip neškodljivega ravnanja.

Načela podnebnega potrjevanja, zviševanja deleža obnovljivih virov energije in brezogljivne družbe pa so slabo poznana in le v manjši meri vključena.

Ključne ugotovitve:

1. vključeno poglavje o podnebnih spremembah
2. vključeni mednarodni cilji : ogljična nevtralnost do leta 2050
3. naslovljena poplavna območja
4. naslovljene zelene površine, zasaditve
5. opredeljeni cilji in indikatorji podnebnih sprememb (razlikujejo se po merljivosti)
6. priporočeni ukrepi za blaženje podnebnih sprememb (od splošnih usmeritev do konkretnih merljivih površin)
7. V 5 OPN so predvidena območja za obnovljive vire ali podani pogoji

Stopnja upoštevanja podnebnih sprememb v OPN je 50 %.

Predlagane usmeritve

1. Opredelitev nosilca urejanja prostora za podnebne spremembe
2. Določiti konservativen scenarij ARSA za upoštevanje upoštevani pri izračunih (8,5)
3. Izračunati CO₂/ toplogredne pline
4. Uvesti ciljne razprave, večja vključenost prebivalcev
5. Raziskovalno spremljati CPVO in OPN z vidika podnebne odpornosti,
6. Določiti scenarije, ki so ustrezni in dovolj konservativni z vidika določanja namenske rabe,
7. Opredeliti enotne cilje in kazalce za vse OPN in upoštevati pogoje pri OPPN
8. Povečati merljivost kazalcev v okoljskih poročilih in OPN
9. Povečati podnebno odpornost komunalnih sistemov in infrastrukture
10. Zbiranje praktičnih primerov dobre prakse in prenos dobrih praks na nove OPN,
11. Nadaljnji razvoj kapacitet in znanja

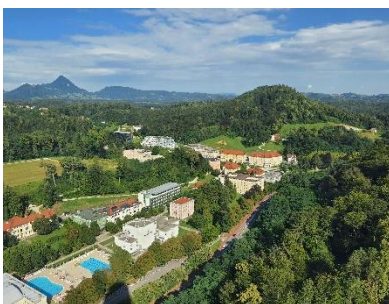
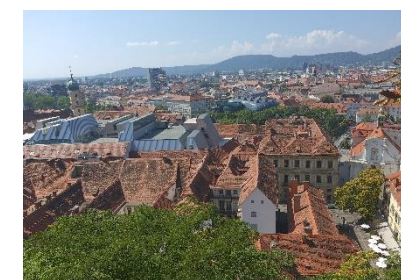

Zaključne ugotovitve

- V primerih dobrih praks CPVO za OPN so podnebne spremembe upoštevane cca 50%,
- Nadgraditi je treba razumevanje podnebne odpornosti in ga upoštevati pri razporeditvi namenske rabe prostora,
- Nadgraditi je treba vsebinjenje in določiti merljive cilje in indikatorje,
- Nadgraditi poglavje podnebnih sprememb v okoljskem poročilu,
- Izvesti usposabljanja na tematiko vključevanja podnebnih sprememb v CPVO in OPN za prostorske načrtovalce.

HVALA !

<https://www.gov.si/zbirke/storitve/usposabljanje-za-presoje-vplivov-na-okolje/>